

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 24 października 2012 roku powódka D. S. wносиła o zasądzenie na jej rzecz alimentów regresowych w kwocie 15.000 zł za okres od dnia 1 października 2009 roku do dnia 30 stycznia 2012 roku.

Pozwany M. S. (1) wносиł o oddalenie powództwa.

Wyrokiem z dnia 4 października 2013 roku Sąd Rejonowy dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi w sprawie o sygnaturze akt IX RC 522/12 oddalił powództwo i zasądził od powódki na rzecz pozwanego koszty zastępstwa procesowego.

Rozstrzygnięcie Sądu Rejonowego oparte zostało na następujących ustaleniach:

Na mocy ugody z dnia 20 maja 2005 roku zawartej w sprawie o sygnaturze akt (...) Sądu Rejonowego dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi pozwany zobowiązał się do alimentacji swoich córek A. S. i M. S. (2) kwotą po 360 zł miesięcznie na rzecz każdej z nich poczynając od dnia 1 czerwca 2005 roku.

Na mocy ugody z dnia 26 marca 2012 roku zawartej w sprawie o sygnaturze akt (...) Sądu Rejonowego dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi pozwany zobowiązał się do alimentacji swoich córek A. S. i M. S. (2) w miejsce kwoty po 360 zł miesięcznie ustalonej w sprawie o sygnaturze akt (...) Sądu Rejonowego dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi, kwoty po 900 zł miesięcznie na rzecz każdej z nich poczynając od dnia 1 lutego 2012 roku.

Pozwany nie zalegał z płatnością należnych od niego alimentów. Dodatkowo ponosił wydatki związane z zajęciami sportowymi M. S. (2) i przekazywał każdej z córek kieszonkowe. Oprócz tego córki otrzymywały od pozwanego okolicznościowe prezenty. Pozwany ponosił też wydatki związane z wypoczynkiem wakacyjnym córek i przekazywał im z okazji wyjazdów na wakacje dodatkowe kieszonkowe. A. S. i M. S. (2) przebywały u ojca jeden weekend w miesiącu, będąc w tym czasie na jego utrzymaniu. Odwiedzały też pozwanego raz w tygodniu w godzinach popołudniowych.

Pozwany w okresie od 1 października 2009 roku do 30 stycznia 2012 roku utrzymywał się z emerytury policyjnej wypłacanej mu początkowo w kwocie po 2.100 zł miesięcznie, w 2011 roku w kwocie po 2.300 zł miesięcznie, a obecnie w kwocie po 2.380 zł miesięcznie. Od czerwca 2010 roku pozwany osiągnął dodatkowy dochód w kwocie 1.400 zł z tytułu pracy w firmie (...). W sierpniu 2010 roku pozwany rozpoczął działalność gospodarczą, z której osiągnął dochód od 2.100 zł do 2.800 zł miesięcznie. W 2009 roku pozwany osiągnął dochód w kwocie 66.297,69 zł, w 2010 roku w kwocie 81.727,68 zł. W 2009 roku pozwany nabył samochód marki O. (...), który w 2012 roku zbył za kwotę 7.500 zł.

Powódka w 2009 roku osiągnęła dochód w kwocie 85.564,80 zł, w 2010 roku w kwocie 88.751,28 zł, a 2011 roku w kwocie 94.947,71 zł. W okresie objętym żądaniem była zatrudniona w firmie (...) sp. z o.o. Mieszkała z córkami i ponosiła pozostałe koszty ich utrzymania. W latach objętych pozwem powódka nie występowała z powództwem o podwyższenie alimentów należnych od pozwanego na rzecz córek stron.

W oparciu o poczynione ustalenia Sąd Rejonowy przyjął i uznał, że nie zostały spełnione przesłanki zasądzenia alimentów regresowych przewidziane w art. 140 kro. Pozwany realizował obowiązek alimentacyjny zgodnie z treścią ugody i ponosił dodatkowe wydatki na potrzeby córek. Nie można więc zasadnie podnosić, że otrzymywanie na czas należnych jego córkom alimentów było niemożliwe lub połączone z nadmiernymi trudnościami. Jeżeli powódka uznała, że alimenty ustalone ugodą są zbyt niskie mogła wystąpić z pozwem o ich podwyższenie w tym także w okresie objętym pozwem w rozpoznawanej sprawie. W okolicznościach faktycznych ustalonych w sprawie Sąd Rejonowy nie znalazł żadnych przeszkód, by w przeszłości powódka mogła się domagać podwyższenia alimentów należnych od pozwanego na rzecz małoletnich wówczas córek stron. Konkludując Sąd Rejonowy przyjął, iż nie zostały spełnione przesłanki z art. 140 kro i oddalił powództwo.

Wyrok Sądu Rejonowego zaskarżony został w całości apelacją powódki. Skarżąca w apelacji zarzucała zaskarżonemu rozstrzygnięciu naruszenie prawa procesowego art. 233 § 1 k.p.c. oraz art. 328 § 2 k.p.c. poprzez przekroczenie granic

swobodnej oceny dowodów polegające na nieuzasadnionym ustaleniu, że skoro powódka wystąpiła o podwyższenie alimentów w styczniu 2013 roku to nie istniały przeszkody do wcześniejszego wystąpienia z takim żądaniem, oddalenie wniosku dowodowego o przesłuchanie w charakterze świadka M. S. (2), zaniechanie dokonania wszechstronnej oceny zgromadzonego materiału dowodowego i dokonanie jedynie wybiórczej oceny dowodów pod z góry założoną tezę, że powódka mogła wystąpić o podwyższenie alimentów znacznie wcześniej oraz arbitralną analizę materiału dowodowego, a zwłaszcza zeznań stron z pominięciem zeznań stron złożonych w sprawie o sygnaturze akt (...) z pominięciem tej okoliczności, że powódka przez wiele lat była przez pozwanego wprowadzana w błąd co do jego rzeczywistych możliwości majątkowych i zarobkowych, wskutek czego pozostawała w przekonaniu, że pozwanego nie stać na płacenie alimentów w wyższej wysokości, a dodatkowo, że bała się pozwanego, gdyż powodem rozpadu małżeństwa stron była przemoc psychiczna i fizyczna oraz, że uprawnione prosiły pozwanego o pieniądze na wakacje i pozwany odmawiał, art. 207 § 6 k.p.c. poprzez jego niezastosowanie i oddalenie wniosku dowodowego o przesłuchanie w charakterze świadka M. S. (2), art. 140 § 1 kro poprzez wadliwe zastosowanie, wskutek czego doszło do ustalenia, że powódka nie wykazała spełnienia przesłanek do wystąpienia o alimenty regresowe, art. 132 kro poprzez błędne zastosowanie wskutek ustalenia, że powódka świadczyła na rzecz córek jako osoba zobowiązana w dalszej kolejności, gdy tym czasem żadna z przesłanek przewidziana tym przepisem nie ma zastosowania w rozpoznawanej sprawie. W konkluzji wносиła o zmianę zaskarżonego wyroku przez zasądzenie od pozwanego na rzecz powódki kwoty 15.000 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 24 października 2012 roku oraz kosztami procesu za pierwszą instancję w tym kosztami zastępstwa procesowego powódki oraz zasądzenie od pozwanego na rzecz powódki kosztów postępowania apelacyjnego w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja nie jest zasadna.

Odrębny charakter roszczenia regresowego z art. 140 kro w zestawieniu z roszczeniami alimentacyjnymi wyraża się w tym, że jest ono roszczeniem czysto majątkowym, pieniężnym. Jednocześnie jakkolwiek jest to roszczenie cywilne czysto majątkowe, to jednak jego granice wyznacza nie tylko wysokość spełnionego świadczenia, ale także kryteria, na których opiera się unormowanie art. 135 § 1 kro. Obowiązek alimentacyjny każdego z rodziców obciąża ich jednocześnie w pierwszej kolejności w częściach odpowiadających ich możliwościom zarobkowym i majątkowym. Jeżeli więc jedno z rodziców w całości dostarcza swemu dziecku środków utrzymania i wychowania, a drugi rodzic uchyla się od tego obowiązku, pierwszy z nich ma roszczenie zwrotne przeciwko drugiemu rodzicowi w stosunku do tej części alimentów, która przewyższa jego zakres obowiązku. Rodzice dziecka mogą dochodzić między sobą roszczeń regresowych, mimo że nie było trudności z uzyskaniem dla niego świadczeń alimentacyjnych od rodzica zobowiązanego. Kwestię tę SN wyjaśnił w ramach odpowiedzi na pytanie prawne sądu niższej instancji, który poddał w wątpliwość istnienie roszczenia zwrotnego w wypadku, gdy występujący z regresem mógł we właściwym czasie i bez nadmiernych trudności uzyskać dla dziecka alimenty od drugiego z rodziców (Uchwała SN z 6.3.1975 r., III CZP 3/75, OSN 1976, Nr 3, poz. 32).

W praktyce utrwalony jest pogląd, że jeżeli uprawnionym i zobowiązanym z tytułu roszczenia zwrotnego są rodzice (jednocześnie zobowiązani do alimentacji dziecka), żądanie alimentów wstecz, ponad zakres wyznaczony wcześniej wydanym tytułem wykonawczym, wzbudza poważne wątpliwości, co do należytej dłużnikowi ochrony, a roszczenie zwrotne dochodzone między rodzicami dziecka wykraczające poza zasądzone, ustalone już alimenty powinno dotyczyć tylko tego okresu minionego, za który uprawniony żąda ponadto podwyższenia alimentów (art. 138 kro). Sąd orzekający w takiej sprawie powinien ze szczególną ostrożnością zasądzać alimenty za czas ubiegły, zwłaszcza od dłużnika sumiennie wykonującego obowiązek alimentacyjny.

Na gruncie rozpoznawanej sprawy zarzuty apelacji sprowadzają się w istocie do polemiki z ustaleniami i wnioskami sądu meriti, których skarżąca nie akceptuje. Wbrew pogładowi skarżącej wyrażonemu w apelacji nie nastąpiło naruszenie zasad orzekania wynikających z dyspozycji art. 233 § 1 k.p.c. Sąd Rejonowy ocenił materiał dowodowy w sposób właściwy, uwzględniając stan rzeczy istniejący w chwili zamknięcia rozprawy, a wywiedzione na podstawie ustaleń wnioski są logiczne, przekonujące i adekwatne do poczynionych ustaleń. Uwzględniona została przy orzekaniu

podstawa faktyczna żądania oraz wydatki i nakłady, jakie ponosił każdy z rodziców na potrzeby córek w spornym okresie. Nie stanowi naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. przekonanie strony o innej niż przyjął to sąd wadze (doniosłości) poszczególnych dowodów i ich odmiennej ocenie niż ocena sądu czy zaprezentowaniu przez skarżącego stanu faktycznego, ustalonego przez niego, na podstawie własnej oceny dowodów (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 11 stycznia 2006 roku, I ACa 1609/05, Lex nr 189371).

Uzasadnienie zaskarżonego wyroku odpowiada warunkom sprecyzowanym w art. 328 § 2 k.p.c. Wskazane zostało w uzasadnieniu, którym dowodom sąd meriti dał wiarę, a którym wiary odmówił i z jakich przyczyn.

Chybiony jest zarzut apelacji dotyczący naruszenia art. 207 § 6 k.p.c. Postanowieniem z dnia 6 marca 2013 roku udzielono stronom 21 dniowego terminu na złożenie wszelkich wniosków dowodowych pod rygorem ich oddalenia w dalszym toku postępowania (k.161). Powódka w piśmie z dnia 29 marca 2013 roku wносиła o przesłuchanie M. S. (3) w charakterze strony. Sąd Rejonowy postanowieniem z dnia 26 czerwca 2013 roku wniosek ten oddalił (k.378). Powódka w piśmie z dnia 2 maja 2013 roku popierała twierdzenia i wnioski zgłoszone w piśmie z dnia 29 marca 2013 roku (k.189) w dalszej części pisma (k.192) wskazując, że wniosek strony powodowej dotyczący dowodu z zeznań M. S. (3) w charakterze strony był oczywistą omyłką pisarską, która nie może mieć wpływu na tok postępowania. Z takim poglądem nie sposób się zgodzić w świetle treści pełnomocnictwa (k.9), odpowiedzi na pozew w zakresie dotyczącym pełnomocnictwa powódki (k.108) oraz pełnomocnictwa bez daty (k.131). W ustalonych warunkach wniosek dowodowy o przesłuchanie w charakterze świadka M. S. zgłoszony na rozprawie w dniu 29 czerwca 2013 roku został zasadnie oddalony jako spóźniony (k.381). Pełnomocnik powódki nie zgłosił do protokołu zastrzeżenia w trybie art. 162 k.p.c. Nie zgłosił wniosku o sprostowanie, uzupełnienie protokołu.

Dyspozycja art. 381 k.p.c. stanowi, że Sąd drugiej instancji może pominąć fakty i dowody, jeżeli strona mogła je powołać przed sądem pierwszej instancji, chyba, że potrzeba powołania się na nie wynika później. Dowód z zeznań świadka M. S. (2) nie jest dowodem nowym, którego strona nie mogła powołać przed sądem pierwszej instancji, a potrzeba jego powołania nie wyniknęła później w rozumieniu art. 381 k.p.c., co skutkowało jego oddaleniem w postępowaniu apelacyjnym.

Rozpoznając sprawę sąd pierwszej instancji poczynił stosowne ustalenia pozwalające na dokonanie oceny zasadności żądania powódki wywiedzionego z art. 140 § 1 kro. Zarzuty apelacji w zakresie dotyczącym naruszenia powołanego przepisu prawa są chybione. Trafnie i zasadnie ustalił i przyjął Sąd Rejonowy, że skarżąca, na której ciążył obowiązek wynikający z dyspozycji art. 6 k.c. nie wykazała dowodowo istnienia przesłanek uzasadniających żądania pozwu. W szczególności nie zostało wykazane, jakie skarżąca ponosiła ponadnormatywne wydatki na rzecz każdej z uprawnionych w spornym okresie ograniczając się jedynie do określenia uśrednionych kosztów utrzymania każdej z uprawnionych bez skonkretyzowania i udowodnienia ich stałych i koniecznych składników, faktu ich ponoszenia przez skarżącą, zakresu wydatków, jakie na ten cel poniosła, co pozbawia żądanie pozwu zasadności w zakresie faktycznie poniesionych nakładów i zużytych na ten cel środków. Dopiero tak skonkretyzowane i udowodnione żądanie mogłoby stanowić podstawę do skutecznego żądania zasądzenia świadczeń zwrotnych z uwzględnieniem potrzeb uprawnionych oraz możliwości zarobkowych i majątkowych zobowiązanych do świadczeń po uprzednim ustaleniu i rozliczeniu dodatkowych poza alimentacyjnych nakładów pozwanego na potrzeby uprawnionych w spornym okresie. Skarżąca nie wykazała też, czy i jakie czyniła starania w celu uzyskania od pozwanego świadczeń w wyższej wysokości, czy informowała pozwanego o niezaspokojonych potrzebach uprawnionych, czy domagała się od niego podwyższenia należnych alimentów, a także czy uzyskanie od zobowiązanego w terminie świadczeń alimentacyjnych było dla niej niemożliwe lub połączone z nadmiernymi trudnościami, które nie pozwalałyby na poddanie kontroli sądowej wysokości dochodów stron procesu w spornym okresie, a co za tym idzie możliwości spełnienia przez pozwanego świadczenia w innej niż wynikająca z treści ugody wysokości. Nie znajduje uzasadnienia stan obawy wskazywany przez skarżącą, albowiem niezależnie od jej przekonania w tym zakresie, nie stanowił on dla niej istotnej przeszkody dla wytoczenia powództwa o podwyższenie alimentów w okresie późniejszym. Podniesiony w apelacji zarzut naruszenia art. 132 kro jest chybiony, gdyż pozostaje bez związku z treścią i uzasadnieniem zaskarżonego orzeczenia.

W świetle powyższych względów uznać należy, iż skarżąca w apelacji nie przedstawiła okoliczności faktycznych czy też zarzutów natury prawnej, które wskazywałyby, że rozstrzygnięcie sądu pierwszej instancji jest wadliwe. Mając na uwadze powyższe względy, wobec braku zasadności zarzutów apelacji Sąd Okręgowy na podstawie art. 385 k.p.c. orzekł, jak w sentencji wyroku. O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono na podstawie § 6 pkt.5 w zw. z § 13 ust.1 pkt. 1 Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu z dnia 28 września 2002 r. (Dz.U. Nr 163, poz. 1348) tj. z dnia 25 lutego 2013 r.(Dz. U. z 2013 r. poz.461).